

Резюме

Заїчко О.В. Актуальні аспекти міжнародного та зарубіжного досвіду запобігання незаконній порубці лісу.

У статті на підставі законодавства зарубіжних держав та міжнародно-правових актів регіонального й універсального рівня визначено основні напрями запобігання незаконній порубці лісу. Підкреслено важливість залучення громадськості до управління лісовими ресурсами.

Ключові слова: злочини проти довкілля, незаконна порубка лісу, міжнародний досвід, запобігання злочинності.

Резюме

Заичко Е.В. Актуальные аспекты международного и зарубежного опыта предупреждения незаконной порубки леса.

В статье на основании законодательства зарубежных государств и международно-правовых актов регионального и универсального уровня определены основные направления предупреждения незаконной порубки леса. Подчеркнута важность привлечения общественности к управлению лесными ресурсами.

Ключевые слова: преступления против окружающей среды, незаконная порубка леса, международный опыт, предупреждение преступности.

Summary

Zaichko O. Relevant issues of international and foreign experience in preventing illegal logging.

The article identifies the main directions for preventing illegal logging, based on the legislation of foreign states and international legal acts on the regional and universal level. The importance of involving the public communities in the forest resources management has been highlighted.

Key words: crimes against the environment, illegal logging, international experience, crime prevention.

УДК 343.9 (4+73) : 343.343.6

С.О. КІБАЛЬНИК

Станіслав Олегович Кібальник, аспірант Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України

НЕЗАКОННЕ ПЕРЕПРАВЛЕННЯ ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН У КРИМІНОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ ЄС ТА США

З'ясування сутності будь-якого явища із необхідністю вимагає проведення огляду та характеристики існуючих досліджень у рамках даного предметного поля. Актуальність аналізу наукової розробки проблеми незаконного переправлення осіб через державний кордон викликана існуючою на даний час в Україні суперечністю між потребою у розробці обґрунтованої концепції запобігання цьому злочину та відсутністю ґрунтовних наукових розробок у відповідній сфері.

На українському науковому просторі незаконне переправлення осіб через державний кордон здебільшого виступає предметом дослідження з адміністративно-правової та кримінально-правової точок зору, що зумовлює лише поверховий характер його опрацювання з позицій кримінології, практично без урахування зарубіжного досвіду. В той же час у кримінологічній науці країн Заходу зазначена проблематика опрацьовується найбільш активно.

Метою і завданням статті є з'ясування стану наукового опрацювання проблеми незаконного переправлення осіб через державний кордон у кримінологічних дослідженнях вчених Західної Європи та Північної Америки.

Подібно до України, кримінальна відповідальність за сприяння перетинанню державного кордону з порушенням встановленого законодавством порядку має у західних країнах глибокі історичні корені. Так, поширенню незаконного переправлення осіб через державний кордон США дала поштовх заборона рабської праці після Громадянської війни. Невдовзі був ухвалений Закон про виключення китайців 1882 р., яким було заборонено будь-яку китайську імміграцію. Це призвело до появи ринку послуг з незаконного переправлення через американсько-мексиканський кордон китайських громадян, які прагнули повернутися до США¹. Найбільш відомими прикладами протягом ХХ ст. стали, ймовірно, незаконне переправлення осіб, які рятувались від політичних переслідувань, через кордони нацистської Німеччини та через Берлінську стіну, із НДР до ФРН. Втім, у західній суспільній думці такі дії набули схвальної оцінки – на відміну від імміграції з Глобального Півдня, частина якої здійснювалась за сторонньою допомогою вже у 1960-х роках.

Так само, як і в Україні, науковий інтерес до проблем незаконного переправлення осіб через державний кордон набув значного поширення на Заході протягом 1990-х років, у зв'язку зі світовими глобалізаційними

процесами, що багатократно посилили неконтрольований рух людських потоків до економічно розвинених країн. До них відноситься так звана «човнова міграція» через Середземне море до Європи, яка з'явилася одразу після запровадження Італією та Іспанією у 1991 р. візового режиму для громадян північно-африканських держав². У сучасній англійській літературі для позначення незаконного переправлення осіб через державний кордон вживаються терміни «migrant smuggling» або «human smuggling» – «контрабанда мігрантів» та «людська контрабанда» відповідно.

У цілому в західній криминології виділяється декілька концептуальних підходів до розуміння цього явища. Дж. Солт та Дж. Штейн у 1997 р. розвинули його інтерпретацію у якості глобального міграційного бізнесу, якому притаманні як незаконні, так і законні складові. Цей бізнес розглядається як система міжнародних мереж зі складним підрахунком прибутку та витрат, включаючи набір інституцій та агентів. Розроблена дослідниками модель складається із трьох етапів: мобілізація та вербування мігрантів; їх рух у дорозі; включення їх до ринку праці у країні призначення³. У якості підсумку своєї теорії автори вказують на необхідність нового погляду на імміграційний контроль, який приділяв би особливу увагу суб'єктам, що прагнуть комерційної вигоди, а не самим особам, які незаконно переправляються через державні кордони. Аналогічну точку зору запропонував А. Аронович, називаючи рушійними силами зростання динаміки незаконного переправлення осіб через державний кордон потужні ринкові сили⁴. Згодом все більша кількість дослідників, зокрема Ш. Чжан⁵ та Е. Герман⁶, сконцентрували увагу на розгляді ролі родинних та інших найближчих соціальних зв'язків у цій злочинній індустрії, що призвело до появи так званої «сімейної теорії». На іншому слабкому місці «теорії глобального міграційного бізнесу» наголосили Дж. Думернік та Д. Кайл, доводячи можливість наявності в таких злочинців не лише корисливих, а й альтруїстичних мотивів, внаслідок чого їх діяльність має не виключно комерційну, а подвійну природу⁷.

Незважаючи на переважне фокусування «теорії глобального міграційного бізнесу» на економічних аспектах незаконного переправлення осіб через державний кордон, останнє також розглядається в її межах і як прояв організованої злочинності. На даний час така точка зору отримала форму самостійної однойменної теорії. Так, фахівцями Австралійського інституту криминології в одному з епізодів такого злочинного діяння було встановлено 10 різних ролей співучасників – вербувальників, перевізників, інформаторів тощо, на чолі яких знаходяться фінансисти, відповідальні за контроль над прибутками злочинної організації⁸. Згідно ж з іще деякими поглядами, мережі з незаконного переправлення осіб через державні кордони скоріше являють собою гнучкі горизонтальні структури на разовій основі та без чіткої ієрархії, засновані передусім за сімейною чи клановою ознакою. Таким чином, на думку прихильників «теорії сімейного бізнесу», діяльність злочинних організацій професійних переправників доповнюється активною роллю родинних, дружніх та земляцьких зв'язків як у процесі незаконної міграції, так і у процесі облаштування особи після прибуття до країни призначення⁹. Але попри критику «теорії глобального міграційного бізнесу» з боку прихильників «теорії сімейного бізнесу», остання, на нашу думку, охоплює занадто широке коло суб'єктів, які відіграють у міграційних процесах різні функціональні ролі. За такого підходу до переправників осіб через державний кордон мають бути віднесені й особи, які внаслідок родинних стосунків допомагають незаконним мігрантам в облаштуванні на новому місці проживання (насамперед шляхом підшукування місця роботи, надання житла та навіть просто інформування щодо життя у країні, до якої прибули їх родичі). За законодавством зарубіжних держав такі дії також можуть визнаватися злочинними, однак вони не є комерційною діяльністю, принаймні на постійній основі. Тому вважаємо за більш правильне визначити останній із розглянутих підходів просто як «теорію сімейних зв'язків».

Особливо контрверсійним у західній науці є питання стосовно особистості злочинця, що вчиняє незаконне переправлення осіб через державний кордон. З позицій криминології такі особи описуються як близькі до насильницьких злочинців. Для обґрунтування такого погляду використовуються як матеріали кримінальних проваджень, так і результати безпосереднього спостереження. Особливо чітко така характеристика простежується в дослідженнях, проведених на американсько-мексиканському кордоні, у Туреччині та Франції¹⁰. Деякі вчені навіть стверджують про можливі зв'язки переправників з особами із терористичних організацій¹¹. З позицій же, так би мовити, «чистої» соціологічної науки, погляд на відносини мігрантів і переправників постає значно складнішим, ніж традиційна схема дихотомії жорстокого корисливого злочинця та пасивної жертви вимагання грошових коштів. У таких дослідженнях акцент робиться на взаємну зацікавленість усіх осіб, що беруть участь у незаконному переправленні через державний кордон – як з точки зору ініціативи на його вчинення, так і з точки зору можливої участі особи, яка незаконно переправляється, у підготовці таких дій. Однак так чи інакше, розгляд особистості злочинця, що вчиняє незаконне переправлення осіб через державний кордон, як у криминологічних, так і у соціологічних працях західних вчених робиться лише фрагментарно. С. Уебб та Дж. Берроуз пояснюють це тим, що як злочинці, так і переправлені ними особи часто належать до одного кола соціальних зв'язків¹², а за словами В. Білджер, добра репутація переправника (тією мірою, наскільки ця інформація не дозволяє викрити його правоохоронним органам) має важливе значення на ринку таких послуг¹³. Як стверджує М. Неске, самі мігранти зазвичай знають про своїх переправників дуже мало, тому інтерв'ю з ними є корисними здебільшого з метою з'ясування їх власних суб'єктивних мотивів¹⁴.

Не обходить стороною західна криминологія і питання юридичної відповідальності осіб, які незаконно переправляються через державні кордони. Останнім часом європейськими дослідниками приділяється увага розмежуванню формальної декриміналізації незаконної міграції (яка наразі не розглядається в якості злочи-

ну у більшості країн Заходу) та все більшим поширенням її фактичної криміналізації за допомогою адміністративно-правових норм, шляхом взяття порушників міграційного законодавства на тривалий час під варту або відмови їм у доступі до житла, роботи та охорони здоров'я¹⁵. На думку ряду фахівців, навіть сам факт незаконного переправлення особи через державний кордон лише посилює її вразливе становище – при тому, що для неї це може бути єдиною можливістю отримання статусу біженця та доступу до міжнародного захисту¹⁶. Бачимо різку відмінність від точки зору наукової спільноти України, де, навпаки, домінуючим є твердження щодо необхідності запровадження кримінальної відповідальності за будь-яке незаконне перетинання державного кордону, а не лише переправлення через нього інших осіб.

Слід зазначити також, що західними кримінологами незаконне переправлення осіб через державний кордон часто розглядається не лише у межах проблеми незаконної міграції в цілому, а й у тісному зв'язку із явищем торгівлі людьми. У державах Заходу є значно поширеним втягнення незаконно переправлених осіб до боргової кабали за надані послуги – на відміну від України, де остання майже не практикується, а мігранти сплачують грошові кошти переправникам одразу¹⁷. Також чималий інтерес європейських та північноамериканських дослідників привертають суперечливі моменти розмежування статусу осіб, незаконно переправлених через державний кордон, та осіб, постраждалих від торгівлі людьми. Вагомий внесок зроблено європейською та північноамериканською кримінологією у розвиток теорії та практики запобігання незаконному переправленню осіб через державний кордон. Особливу цікавість з боку її представників викликають питання удосконалення охорони державних кордонів з позицій критичної оцінки вжитих державою запобіжних заходів на предмет дотримання балансу між інтересами національної безпеки та уникненням необґрунтованих порушень прав осіб, які ці кордони перетинають¹⁸. При цьому підкреслюється кореляційний зв'язок між погіршенням правового становища мігрантів та попитом з їх боку на послуги переправників через державні кордони¹⁹, розглядаються питання доцільності посилення криміналізації незаконного переправлення осіб через державний кордон на фоні збереження та посилення детермінантів як його, так і незаконної міграції. Протягом останніх років спостерігається помітне збільшення кількості наукових праць такої спрямованості, що, на нашу думку, кореспондує стрімкому зростанню масштабів незаконної міграції у світі (у тому числі і до країн ЄС). Приділяється увага й розробленню інноваційних заходів запобігання незаконному переправленню осіб через державний кордон – від можливостей використання з такою метою соціальних мереж²⁰ до запобігання відмиванню грошових коштів, здобутих злочинним шляхом²¹.

Враховуючи транснаціональний характер проблеми незаконного переправлення осіб через державний кордон, пов'язані з ним питання досліджуються не лише у роботах науковців західних країн, а й у матеріалах міжнародних організацій. В якості однієї із таких публікацій можна виділити превентивний інструментарій щодо запобігання зазначеним злочинам, представлений Управлінням ООН з наркотиків та злочинності в 2010 р. у м. Нью-Йорк, де містяться численні рекомендації щодо використання стандартизованих інструментів збору даних, заходів забезпечення безпеки кордонів, розробки стратегії з підвищення обізнаності потенційних мігрантів про ризики, які становить незаконне переправлення²². Низка важливих кримінологічних напрацювань міститься у ґрунтовній дослідницькій доповіді, опублікованій цією ж міжнародною інституцією наступного року. Серед них – характеристика організаційної структури злочинних мереж та кількісні оцінки обсягів розглядуваного явища за регіонами світу, соціально-демографічна характеристика осіб, що незаконно переправляються через кордони різних держав, аналіз зв'язків, у які вони вступають зі злочинцями в цьому механізмі, надання типології способу незаконного переправлення осіб, оцінка впливу запобіжних заходів на такі злочинні прояви²³. До цього варто додати ґрунтовне дослідження Міжнародної ради з політики по правам людини, опубліковане 2010 р. у м. Женева, щодо міжнародної узгодженості підходів до положення осіб, незаконно переправлених через державний кордон, та інших іноземних громадян з неурегульованим правовим статусом²⁴.

Характерною рисою досліджень незаконного переправлення осіб через державний кордон у кримінології Заходу вважаємо здебільшого прикладний, а не теоретично-фундаментальний характер наукових праць з даної тематики – що, в цілому, відповідає загальній тенденції сучасного розвитку кримінології у напрямі подолання відчуження між наукою та практикою²⁵. Істотно підсилюється ця тенденція тим, що масштабність обсягів незаконної міграції до західних країн та викликана нею значна швидкість змін різноманітних параметрів цих процесів зумовлюють постійну втрату актуальності одних результатів наукових розробок та появу необхідності у проведенні нових. Все ж зазначимо, що останнім часом серед європейських дослідників незаконного переправлення мігрантів через Середземне море особливе визнання отримав, зокрема, П. Кампана, що з 2015 р. працює в Інституті кримінології Кембриджського університету з використанням широкого спектру новітніх джерел та методів дослідження цього явища, яке він визначає як «квінтесенцію вільного ринку»: від даних прослуховування телефонних розмов контрабандистів до моніторингу груп та чатів у соціальних мережах. 15 березня 2014 р. у Брюсселі був заснований Федеральний міграційний центр «Мугіа», який щороку публікує вичерпні наукові звіти щодо незаконного переправлення осіб через державні кордони та торгівлі людьми, в тому числі щодо кращих (на думку авторів) заходів запобігання ним, а також виступає із власними пропозиціями з цих питань. Можна відмітити й наукову роботу Г. Санчес з Інституту досліджень національної безпеки в Техаському університеті Ель-Пасо, проведenu у 2014 р. на основі інтерв'ювання великої кількості переправників осіб через державний кордон США із Мексикою²⁶, а певні питання щодо соціально-демографічних ознак переправників та переправлених ними осіб порушувалися в монографічній праці Л. Шеллі, опублікованій того ж року у вашингтонському Інституті міграційної політи-

ки²⁷. Широку популярність має академічний інтернет-проект «Border Criminologies», що існує з 2013 р. на юридичному факультеті Оксфордського університету, де публікуються у вільному доступі дослідницькі матеріали з питань прикордонного контролю та кримінальної юстиції за провадженнями такої категорії.

Отже, можемо зробити такі висновки. У країнах Заходу на даний час накопичено достатньо широкий обсяг наукових напрацювань щодо незаконного переправлення осіб через державний кордон, які мають істотний потенціал для застосування в тому числі й в Україні. Як щодо сутності цього суспільно небезпечного явища, так і щодо окремих його аспектів погляди науковців різноманітні та суперечливі. Однак об'єктивна соціально-економічна обстановка, у якій проводились прикладні дослідження, може суттєво відрізнятися від ситуації у інших державах. Це, своєю чергою, вимагає поглибленої розробки зазначеної проблематики відповідно до українських умов з метою уникнення механічного запозичення в Україні зарубіжного досвіду до релевантних суспільних відносин. Існуванням та необхідністю вирішення великої кількості нерозглянутих та дискусійних питань у цій сфері зумовлюється необхідність комплексних і всебічних криминологічних досліджень, достатніх для розробки ефективної моделі загальносоціального та спеціально-криминологічного запобігання незаконному переправленню осіб через державний кордон на національному рівні.

¹ Chinese Exclusion Act // Wikipedia : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_Exclusion_Act

² Van Liempt I. A Critical Insight into Europe's Criminalisation of Human Smuggling // Swedish Institute for European Policy Studies : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sieps.se/en/publications/2016/a-critical-insight-into-europes-criminalisation-of-human-smuggling-20163epa/>

³ Salt J., Stein J. Migration as a business: the case of trafficking / J. Salt, J. Stein // International Migration. – 1997. – № 35, p. 4. – P. 467–494.

⁴ Aronowitz A.A. Smuggling and trafficking in human beings: the phenomenon, the markets that drive it and the organizations that promote it / A.A. Aronowitz // European Journal on Criminal Policy and Research. – 2001. – № 9, p. 2. – P. 171.

⁵ Zhang S.X. Chinese Human Smuggling Organizations: Families, Social Networks, and Cultural Imperatives / S.X. Zhang. – Stanford : Stanford University Press, 2008. – 304 p.

⁶ Herman E. Migration as a family business: the role of personal networks in the mobility phase of migration / E. Herman // International Migration. – 2006. – № 44, p. 4. – P. 191–230.

⁷ Doornik J., Kyle D. Introduction / J. Doornik, D. Kyle // Journal of International Migration and Integration. – 2004. – № 5, p. 3. – P. 266.

⁸ Schloenhardt A. Organised Crime and Migrant Smuggling: Australia and the Asia-Pacific / A. Schloenhardt. – Canberra : Australian Institute of Criminology, 2002. – 102 p.

⁹ Herman E. Migration as a family business: the role of personal networks in the mobility phase of migration / E. Herman // International Migration. – 2006. – № 44, ч. 4. – P. 198.

¹⁰ Narli N. Human Trafficking and Smuggling: the Process, the Actors and the Victim Profile. In Trafficking in Persons in South East Europe. – A Threat to Human Security, Nilufer Narli, ed. Vienna: National Defence Academy; Istanbul, Center for Strategic Research, 2006. – P. 17.

¹¹ Smuggling of migrants – A Global Review and Annotated Bibliography of Recent Publications // United Nations Office on Drugs and Crime : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Migrant-Smuggling/Smuggling_of_Migrants_A_Global_Review.pdf

¹² Webb S., Burrows J. Organised Immigration Crime: A Post-Conviction Study // Research Report. – № 15. – London: Home Office : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rds.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs09/horr15c.pdf>

¹³ Bilger V., Hofmann M., Jandl M. Human Smuggling as a Transnational Service Industry: Evidence from Austria / V. Bilger, M. Hofmann, M. Jandl // International Migration, Special Edition on Human Smuggling. – 2006. – № 44 (4). – P. 86.

¹⁴ Neske M. Human Smuggling to and through Germany / M. Neske // International Migration, Special Edition on Human Smuggling. – 2006. – № 44 (4). – P. 131.

¹⁵ Irregular Migration, Trafficking and Smuggling of Human Beings // Centre for European Policy Studies. – Brussels, 2016. – P. 24.

¹⁶ Spijkerboer T. The Human Costs of Border Control / T. Spijkerboer // European Journal of Migration and Law. – 2007. – № 9. – P. 127.

¹⁷ Серова І.І. Міжнародно-правові механізми протидії нелегальній міграції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / І.І. Серова; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2004. – С. 7.

¹⁸ Aas K.F., Gundhus H. Policing Humanitarian Borderlands: Frontex, Human Rights and the Precariousness of Life / K.F. Aas, H. Gundhus // The British Journal of Criminology. – 2015. – № 55, p. 1. – P. 1–18; Spijkerboer T. The Human Costs of Border Control / T. Spijkerboer // European Journal of Migration and Law. – 2007. – № 9. – P. 127–139.

¹⁹ Hews R.A. Trafficking Smuggled Migrants: An Issue of Vulnerability / R.A. Hews // Global Tides. – 2016. – № 10. – P. 1–15; Hathaway J.C. The human rights quagmire of «human trafficking» / J.C. Hathaway // Virginia Journal of International Law. – 2008. – № 49 (1). – P. 1–27.

²⁰ The Use of Social Media in the Fight Against Migrant Smuggling // EMN Inform : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.emn.lv/wp-content/uploads/emn-informs-00_emn_inform_on_social_media_in_migrant_smuggling.pdf – Заголовок з екрана.

²¹ Kluczyński M. Prevention of Money Laundering in the Fight Against Human Trafficking and Smuggling of Migrants / M. Kluczyński // Internal Security. – 2013. – № 5 (2). – P. 83–96.

²² Toolkit to Combat Smuggling of Migrants. Tool 9, Prevention of the smuggling of migrants // United Nations Office on Drugs and Crime : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Toolkit_Smuggling_of_Migrants/10-50900_Tool9_ebook.pdf – Заголовок з екрана.

²³ Smuggling of migrants – A Global Review and Annotated Bibliography of Recent Publications // United Nations Office on Drugs and Crime : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Migrant-Smuggling/Smuggling_of_Migrants_A_Global_Review.pdf – Заголовок з екрана.

²⁴ Spijkerboer T. The Human Costs of Border Control / T. Spijkerboer // European Journal of Migration and Law. – 2007. – № 9. – P. 127–139.

²⁵ Голина В.В. Сучасна кримінологія: досягнення, проблеми, перспективи / В.В. Голина // Сучасна кримінологія: досягнення, проблеми, перспективи : матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. 50-річчю каф. кримінології та кримінально-виконавчого права (м. Харків, 9 грудня 2016 р.) / за ред. В.Я. Тація, Б.М. Головкина. – Х. : Право, 2016. – С. 5.

²⁶ G.E. Sanchez. Human Smuggling and Border Crossings // Routledge Studies in Criminal Justice, Borders and Citizenship, 2014. – 146 p.

²⁷ Shelley L. Human Smuggling and Trafficking into Europe: A Comparative Perspective / L. Shelley. – Washington, DC: Migration Policy Institute, 2014. – 24 p.

Резюме

Кібальник С.О. Незаконне переправлення осіб через державний кордон у кримінологічній науці ЄС та США.

Стаття присвячена характеристиці та аналізу стану розробки проблеми незаконного переправлення осіб через державний кордон з позицій кримінології вченими Західної Європи та Сполучених Штатів Америки. Основну увагу приділено формулюванню загальних тенденцій та закономірностей її висвітлення західними фахівцями, а також виявленню спільних та суперечливих аспектів у їх точках зору.

Ключові слова: незаконне переправлення осіб через державний кордон, незаконна міграція, організована злочинність, транскордонна злочинність, запобігання злочинності.

Резюме

Кібальник С.О. Незаконная переправка лиц через государственную границу в криминологической науке ЕС и США.

Статья посвящена характеристике и анализу состояния разработки проблемы незаконной переправки лиц через государственную границу учеными Западной Европы и Соединенных Штатов Америки. Основное внимание уделено формулированию общих тенденций и закономерностей ее освещения западными специалистами, а также выявлению общих и дискуссионных аспектов в их точках зрения.

Ключевые слова: незаконная переправка лиц через государственную границу, незаконная миграция, организованная преступность, международная преступность, трансграничная преступность, предотвращение преступности.

Summary

Kibalnyk S. Human smuggling in the criminological science of the EU and the USA.

The article is devoted to characteristic and analysis of the scientific development of the human smuggling problem in Western Europe and the United States of America. The main attention is drawn to the formulation of general trends and patterns in its coverage by Western experts, as well as the revealing of common and controversial aspects in their points of view.

Key words: human smuggling, illegal migration, organized crime, cross-border crime, crime prevention.

УДК 343.3/.7

В.М. КРИВОЛАПОВ

*Володимир Михайлович Криволапов, ад'юнкт
Національної академії внутрішніх справ*

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ПОВ'ЯЗАНИМ ІЗ ЗАВОЛОДІННЯМ КОШТАМИ ШЛЯХОМ УТРУЧАННЯ В РОБОТУ БАНКОМАТІВ

Швидкі темпи розвитку фінансових ринків та все більш зростаюча масштабність проведення розрахунків у міжнародних платіжних системах супроводжуються одночасним виникненням різного роду ризиків, пов'язаних із застосуванням платіжних терміналів. У зв'язку з цим здійснення оцінювання ризиків шахрайства та дослідження їх економічних наслідків для учасників розрахункових процесів, а також розробка системи заходів щодо мінімізації даних ризиків є актуальною в умовах інтернаціоналізації систем масових електронних платежів.

Специфічні риси та властивості електронних грошей, а також масштабний характер їх розвитку і поширення в повсякденному житті суспільства привернули увагу не тільки потенційних користувачів, але також контролюючих і регулюючих організацій. Нині підвищений інтерес до вдосконалення процедур їх звернення пояснюється успішним функціонуванням приватних систем електронних грошей і криптовалюти, впливом